

Kapranov Ya. V. Cognitive-Synergetic Principles of Dictionary Entries Construction In Etymological Dictionary (Based on A Comprehensive Etymological Dictionary of the English Language в 2 т.).

This article offers a modern cognitive-synergetic approach to the development of the principles of construction of dictionary microstructure in etymological dictionary (based on A Comprehensive Etymological Dictionary of the English Language in 2 vol.). The following principles have been observed: linguocentric principle of lexicography, the essence of which is to reflect universal cognition in the process of dictionary microstructure in accordance with the traditions of classical lexicography; principle of anthropocentrism, which focuses on the study of language as a product of human consciousness; principle of expansionism, the reflection of which can be traced in attracting not only different fields of humanitarian knowledge, but also various spheres of natural sciences; observance of the principle of explanation enabled the lexicographer-etymologist to introduce an “explanatory moment” into the dictionary microstructures. Moreover, the construction of etymological microstructures reflects a synergistic potential as an installation on the presentation of etymological hypotheses in the form of a fractal model

Keywords: principle, dictionary microstructure, linguocentric principle, principles of anthropocentrism, expansionism, explanation, fractal model.

УДК 81'322

Корольова А. В.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

**ПРИНЦИПИ РОЗРОБКИ БАЗИ ДАНИХ
“ЛІНГВОАНТРОПОГЕНЕЗ”: КОНЦЕПЦІЯ, СТРУКТУРА І ЗМІСТ**

У статті розроблено концепцію Базу даних із проблематики лінгвоантропогенезу, що буде покладена в основу створення “Романо-германо-слов'янського корпусу наукових аутентичних текстів з лінгвоантропогенезу”. Розкрито принципи роботи Базу даних, засновані на ознакових критеріях здійснення розмітки зібраного масиву текстів, охарактеризовано її внутрішню структуру і зміст, показано її інформаційні можливості. Відзначено, що принциповою перевагою розроблюваної Базу даних є її відкритість, яка полягає у здатності системи до поповнення новими даними.

Ключові слова: лінгвоантропогенез, База даних, корпус текстів, відкрита система, корпусна розмітка.

Сучасні корпусні дослідження, за словами В. О. Плунгяна, – це не тільки потужний інструмент для вивчення мов(и), а й нова ідеологія [11, с. 7–20], яка орієнтує дослідника на текст як головний об'єкт теоретичної рефлексії.

Сьогодні корпусна лінгвістика (Г. Ю. Крейдлін, В. В. Риков, В. А. Широков, G. Kennedy, Т. MacEnery, А. Hardie, J. Sinclair та ін.) ставить ширше свої завдання, пов'язані зі створенням корпусів спеціалізованих текстів, які не потребують суто лінгвістичної розмітки, що й дає змогу працювати з корпусами не лише лінгвістам. Однією з перших спроб створити корпус такого типу є фундаментальний науковий проект “Романо-германо-слов'янський корпус наукових аутентичних текстів з лінгвоантропогенезу: розробка технологій нового покоління”, що розробляється і виконується групою дослідників з Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова під керівництвом проф. А. В. Корольової (проф. А. А. Зернецька, проф. Н. Є. Леміш, доц. Я. В. Капранов, докторант О. О. Балабан, аспірантка В. О. Карлова), а також студентів, залучених до роботи над окремими частинами проекту.

Незважаючи на зростаючий інтерес до проблем корпусної лінгвістики (О. Демська-Кульчицька, Н. П. Дарчук, В. В. Жуковська та ін. (див. список літератури до статті), в ній і донині не вирішеними залишаються різні проблеми, однією з яких є пошук оптимальних підходів до створення корпусів текстів, зокрема спеціалізованих. Основну проблему при цьому становить пошук самих текстів та принципів їхнього укладання у корпус. І головним завданням укладачів корпусу є визначення принципів систематизації тематичних, жанрових, наприклад, наукових текстів суміжних сфер знання для зручності пошуку потрібної в них інформації уже дослідникам із конкретної сфери.

На сьогодні в мережі Інтернет наявні численні бібліотеки, що містять величезні колекції як художніх, так і технічних, правових, публіцистичних та ін. текстів. Як саме тексти потрапляють до Інтернет-бібліотек? Зазвичай, тексти сканують пересічні користувачі Інтернету і надсилають їх адміністраторам бібліотек. У такий спосіб до укладачів корпусів надходять, наприклад, масиви художніх текстів у нерозмічену електронному вигляді. Чимало цікавого для укладачів корпусів містять і сайти літературних журналів. Нехудожні тексти також розміщують у Всесвітній мережі: це й офіційні сайти газет і політичних журналів, і “новинні” сервери, і різні освітні ресурси.

Останнім часом почали створювати портали, вдалим прикладом яких є науково-просвітницький портал “Антропогенез.ру”, відкритий у вільному доступі з 1 жовтня 2010 р. Цей проект створено за підтримки редактора порталу Олександра Борисовича Соколова. Змістова частина порталу підготовлена к.б.н., доцентом Станіславом Дробишевським. Усі розміщені на порталі матеріали публікуються з дозволу їх авторів.

Дотичним до цієї тематики є створюваний в НПУ імені М. П. Драгоманова “Романо-германо-слов’янський корпус наукових аутентичних текстів з лінгвоантропогенезу”, проте відмінність його від наявного науково-просвітницького порталу полягає в тому, що наукові матеріали з проблематики лінгвоантропогенезу будуть упорядковані за корпусними критеріями.

Проблематика антропогенезу включає широкий спектр питань, пов’язаних зі становленням людського роду в історико-еволюційному аспекті загалом, шляхів його фізичного й фізіологічного формування, а головне, процесів розвитку людського мовлення.

Антропогенез уже склався як самостійна полідисциплінарна наука, яку розробляють представники антропології, палеогенетики, етнографії, культурології [див. 1], а також лінгвістики [14].

Оскільки одним із найважливіших факторів антропогенезу є питання щодо виникнення людської мови, то, звужуючи загальний контекст антропогенезу до безпосередньо лінгвістичного аспекту, виокремлюємо самостійний напрям цієї складної науки під назвою “Лінгвоантропогенез” (термін запозичено у А. О. Беляцької [див. 2]), який включає передовсім розгляд широкого кола проблем, що стосуються 1) різних гіпотез походження людської мови, 2) типів споріднення мов світу, мовних сімей і мовних союзів, 3) теорій мовних контактів, 4) ностратичної теорії, 5) зв’язків мови і мислення, мови і свідомості, мови і релігії, 6) процесів концептуалізації і категоризації явищ навколишньої дійсності, 7) механізмів формування мовних і концептуальних картин світу, 8) розкриття етимології слів, 9) процедур реконструкції системних зв’язків між мовними явищами в діахронії тощо.

Сформульовані наукові тематичні питання так чи інакше пов’язані з одвічним пошуком відповіді на загальну проблематику щодо виникнення мови і писемності, яку почали розробляти ще в далекому минулому. Підтвердження цього знаходимо в

міфології багатьох народів Давнього Близького Сходу, що дійшли до нас у шумерських, аккадських, єгипетських та хетських переказах.

Спеціальний же інтерес до виникнення мови з'являється, як загальновідомо, тоді, коли в найдавніших державах почали усвідомлювати необхідність забезпечити письмову фіксацію результатів різноманітної господарської, адміністративної, культової, дипломатичної та іншої діяльності і тим самим зробити можливою мовну комунікацію не залежно від чинників часу і простору.

Саме в близькосхідному регіоні були створені перші засвідчені людською історією системи письма. Тут близько 4-го тис. до н. е. з'явилася єгипетська ієрогліфіка, у 29–28 ст. до н. е. склався шумерський клинопис. Ці дві системи письма послужили джерелами для формування багатьох подальших писемностей [1].

Дослідники вважають, що перші системи письма були ідеографічними (перш за все, логографічними). Їх зв'язок з піктографією (малюнковим письмом) особливо наочно виявлявся на початковій стадії формування. Згодом у результаті тривалої еволюції склалися й різні принципи письма. Створення і поширення письма, на думку І. П. Сусова, стало заслугою народів Давнього Близького Сходу перед людською цивілізацією [14]. Натомість це питання продовжує перебувати у центрі наукознавства і потребує нових підходів до його опрацювання з урахуванням нових цивілізаційних досягнень різних наук.

Розроблюваний “Романо-германо-слов'янський корпус наукових аутентичних текстів з лінгвоантропогенезу: розробка технологій нового покоління” ставить за мету зібрати й систематизувати (у термінах корпусної лінгвістики – виконати розмічування за визначеними критеріями) максимально широку наукову інформацію з цієї проблематики, яка буде відображати різні погляди (консервативні й прогресивні, традиційні й нові) дослідників, що працюють у цій царині, і не лише лінгвістів. Основу такої системи становитиме База даних, що міститиме відомості, які прямо чи опосередковано вписуються у концепцію лінгвоантропогенезу. Крім того, система буде спрямована на встановлення кореляцій між окремими питаннями та їх дотичністю до того чи іншого аспекту лінгвоантропогенезу.

У цій статті розглянемо структуру розроблюваної Базы даних, зокрема принципи роботи формальних і змістових ресурсів, які забезпечать інтерфейс між користувачем та комп'ютером.

Мета статті – стисло представити концепцію розробки Базы даних із проблематики лінгвоантропогенезу.

Перш ніж розпочати аналіз структури і змісту Базы даних і характеристику її технічного забезпечення, які складуть основу “Романо-германо-слов'янського корпусу наукових аутентичних текстів з лінгвоантропогенезу” (його питання і проблеми у різножанрових наукових текстах), слід уточнити зміст і об'єм поняття лінгвоантропогенез у сучасному його витлумаченні.

Спеціалісти у сфері лінгвістики, на відміну від представників інших наук, вивчають антропогенез не як процес походження і розвиток усіх видів роду *Ното* в біологічному, психічному і соціокультурному планах, а те, як ці фактори вплинули на розвиток людського мовлення та подальший розвиток різних мов світу. Поняття “лінгвоантропогенез” є основою понять “мовна і концептуальна картини світу”, які у своїй суті відображають власне сам процес лінгвоантропогенезу, бо ці утворення є результатом роботи різних типів свідомості й мислення носіїв мов загалом і конкретних мов зокрема.

Свій підхід до визначення принципів створення Базы даних “Лінгвоантропогенез: концепція, структура і зміст” розробники наукового проекту, слідом за подібним

створюваним проектом під керівництвом Г. Ю. Крейдліна [10], назвали також ознаковим. У рамках ознакового підходу (який покладений в основу корпусної розмітки) буде здійснено таксономію наукових аутентичних текстів із проблематики лінгвоантропогенезу за такими ознаковими критеріями.

Перший ознаковий критерій (або принцип) – це таксономія (розмітка за мовою публікації наукового матеріалу) за аутентичністю (англійська, німецька, французька, польська, українська тощо).

Другий ознаковий критерій – це таксономія за тематичною аспектуальною проблематикою наукових текстів уже розмічених за мовами написання, серед яких: гіпотези походження людської мови, типи споріднення мов, мовні контакти, мова і свідомість, мова і мислення, мова і культура, мова і релігія, мова і дискурс, архетипи, мовні сім'ї, лінгвістична реконструкція, теорія мотивації назв, принципи номінації, ностратична теорія, причино-наслідкові зв'язки між мовними явищами, типологія мов, класифікації мов світу тощо.

Третій ознаковий критерій – це таксономія тематично розмічених аутентичних наукових текстів за науковими жанрами: монографія (одноосібна, колективна), дисертація (кандидатська / докторська / PhD), стаття (односібна / у співавторстві), довідникова інформація (словник / енциклопедія / довідник), книга, матеріали конференцій / тези доповідей тощо.

Четвертий ознаковий критерій – це таксономія тематично розмічених аутентичних наукових текстів за науковими жанрами, виконаних на матеріалі кількох мов, тобто у зіставленні: споріднені мови / неспоріднені мови.

Створювана База даних за корпусним підходом була задумана як комп'ютерна система, призначена для відповіді в автоматичному режимі на низку запитань щодо проблематики лінгвоантропогенезу у широкому й вузькому його розумінні. Розробники й виконавці наукового проекту прагнули, щоб створювана База даних була відкритою функціональною системою (за визначенням А. А. Зернецької), в якій будуть збережені вже розмічені наукові матеріали з проблематики лінгвоантропогенезу, а також здатною автоматично (за розробленою програмою) поповнюватись новими надходженнями, розміченими за вищевказаними ознаковими критеріями.

Пошукова система Баз даних буде працювати на основі тих інформаційних запитань користувача інтерфейсом, які можна їй формулювати на основі ключових слів, що будуть представлені залежно від теми запиту.

У принципі, тема може бути довільною (але у контексті тематики лінгвоантропогенезу), бо, оскільки в системі буде збережена максимально широка наукова інформація з проблематики лінгвоантропогенезу, то теоретично можна буде отримати відповідь на будь-яке запитання з цієї тематики за ключовими словами.

Проте, ми рекомендуємо все ж таки чітко формулювати запитання системі з певної тематики шляхом введення потрібних ключових слів, уникаючи абстрактних запитань.

Система буде пристосована і до того, щоб, обираючи опцію пошуку, наприклад, за ознаковим критерієм “мова видання наукового матеріалу”, одночасно можна було сформулювати запит на тематичну його спрямованість за ключовими словами.

Стисло опишемо, як буде працювати База даних. Користувач звертається до інтерфейсу, тобто до технічних засобів, за допомогою яких працює система і забезпечує взаємодію користувачів з різними її пристроями і програмами. Щоб діалог людини з системою тривав комфортно, плануємо надати інструкції із зазначенням того, що повинен робити користувач при появі на екрані певних опцій і зображень. Кожна інструкція передбачатиме перелік послідовних команд, які має виконати

користувач, що бажає отримати відповідь на сформульоване запитання, представлене у вигляді ключових слів. Результати пошуку заносяться в бланк запиту інформації, який перебуває поки ще у стані розробки.

Що стосується відкритості розроблюваної Баз даних, то йдеться ще й про можливість доповнення ознаковими критеріями вище згадані таксономічні характеристики корпусу текстів. Наприклад, варто буде розмітити тексти за ознаковим критерієм персонального авторства наукового тексту. Зараз поки ще складно сказати, які, в принципі, ще будуть потрібні інформаційні блоки (опції) для корпусної розмітки, але важливо на цьому етапі вже сьогодні забезпечити той ступінь гнучкості, який дав би змогу за необхідності поповнювати систему без суттєвої трансформації її внутрішньої структури.

У перспективі плануємо опублікувати перелік нових критеріїв щодо розмітки масиву текстів з проблематики лінгвоантропогенезу.

Л і т е р а т у р а :

1. *Белик А. А.* Культурология: Антропологические теории культур : учеб. пос. / Андрей Александрович Белик / Ин-т “Открытое о-во”, Рос. гос. гуманитар. ун-т. – М. : Изд-во РГГУ, 1998. – 239 с.
2. *Беляцкая А.А.* Лингвокультура и ноосфера: новые перспективы человеческой эволюции (лингвоантропогенез в XXI веке) / А. А. Беляцкая // Ученые записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского. Серия “Философия. Культурология. Политология. Социология”. – 2013. – Т. 26 (65). – № 5. – С. 98–105.
3. *Демська-Кульчицька О.* Дещо про класифікацію текстових корпусів / О. Демська-Кульчицька // Наукові записки. Серія: Мовознавство. – 2004. – 1 (11). – С. 153–157.
4. *Демська-Кульчицька О.* Корпусна рецепція тексту / О. Демська-Кульчицька // Наукові записки. Сер. Філологічні науки. – 2010. – Т. 111. – С. 3–6.
5. *Жуковська В. В.* Вступ до корпусної лінгвістики : навч. пос. / В. В. Жуковська. – Житомир : Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2013. – 142 с.
6. *Захаров В. П.* Корпусная лингвистика : уч.-метод. пос. / Виктор Павлович Захаров. – СПб., 2005. – 48 с.
7. *Кадыкова А. Г.* Части тела в русском языке и в русской культуре: признак “цвет” / А. Г. Кадыкова, Г. Е. Крейдлин // Вестник РГГУ (Московский лингвистический журнал). – М. : Издательский центр РГГУ, 2010. – № 9/52. Т. 12. – С. 47–64.
8. *Карпіловська Є. А.* Вступ до прикладної лінгвістики: комп'ютерна лінгвістика : підручник / Є. А. Карпіловська. – Донецьк : ТОВ “Юго-Восток, Лтд”, 2006. – 188 с.
9. Компьютерная лингвистика и интеллектуальные технологии: по материалам ежегодной Международной конференции “Диалог” : в 2 т. – М. : Изд-во РГГУ, 2012. – Вып. 11 (18): Т. 1: Основная программа конференции. – 762 с.
10. *Крейдлин Г. Е.* Лексикография жестов и их номинаций (словари и базы данных) / Г. Е. Крейдлин // Современная База данных “Тело и телесность в языке и культуре” : матер. VII Междунар. школы-семинара. – Иваново, 2007. – С. 17–19.
11. *Плунгян В. А.* Корпус как инструмент и как идеология: о некоторых уроках современной корпусной лингвистики / В. А. Плунгян // Русский язык в научном освещении. – 2008. – № 2 (16). – С. 7–20.
12. *Плунгян В. А.* Почему современная лингвистика должна быть лингвистикой корпусов?: публичная лекция, прочитанная 01.10.2009 [Электронный ресурс] / В. А. Плунгян. – 2009. – Режим доступа : <http://www.polit.ru/lectures/2009/10/23/corpus.html>.
13. *Рыков В. В.* Прагматически ориентированный корпус текстов / В. В. Рыков // Тверской лингвистический меридиан. – 1999. – Вып. 3. – С. 89–96.
14. *Сусов И. П.* История языкознания / Иван Павлович Сусов. – М. : АСТ. Восток-Запад, 2006. – 295 с.
15. *Широков В. А.* Корпусна лінгвістика / В. А. Широков, О. В. Бугаков, Т. О. Грязнухіна та ін. – К. : Довіра, 2005. – 471 с.
16. *Шмелев А. Д.* Языковые факты и корпусные данные [Электронный ресурс] / А. Д. Шмелев. – Режим доступа : <http://ruscorpora.ru>.
17. *Kennedy G.* Collocatios: Where grammar and vocabulary teaching meet / K. Kennedy // Language teaching methodology for the nineties. – Singapore : RELC Anthology, 1990. – Series 24. – P. 215–229.
18. *Kennedy G.* Introduction to corpus linguistics / G. Kennedy. – Harlow, Essex : Longman, 1998. – 315 p.

19. *Leech G.* Introducing corpus annotation / G. Leech // *Corpus Annotation: Linguistic Information from Computer Text Corpora.* – Addison Wesley Longman, 1997. – P. 1–19.
20. *MacEnery T.* *Corpus Linguistics: Method, Theory and Practice* / T. MacEnery, A. Hardie. – Cambridge University Press, 2012. – 294 p.
21. *Sinclair J.* *Corpus, Concordance, Collocation* / J. Sinclair. – Oxford : Oxford University Press, 1991. – 137 p.

References:

1. *Belik A. A.* Kul'turologiya: Antropologicheskiye. teorii kul'tur [Culturology: Anthropological. Theory of cultures] : ucheb. pos. / Andrey Aleksandrovich Belik / In-t "Otkrytoye o-vo", Ros. gos. gumanit. un-t. – M. : Izd-vo RGGU, 1998. – 239 s.
2. *Belyatskaya A. A.* Lingvokul'tura i noosfera: novyye perespektivy chelovecheskoy evolyutsii (lingvoantropogenez v XXI veke) [Linguistic Culture and Noosphere: New Perspectives of Human Evolution (Linguistic Anthropogenesis in the XXI Century)] / A. A. Belyatskaya // *Uchenyye zapiski Tavricheskogo natsional'nogo universiteta imeni V. I. Vernadskogo. Seriya "Filosofiya. Kul'turologiya. Politologiya. Sotsiologiya"*. – 2013. – T. 26 (65). – № 5. – S. 98–105.
3. *Dems'ka-Kul'chyts'ka O.* Deshcho pro klasyfikatsiyu tekstovykh korpusiv [Somewhat about the classification of text corps] / O. Dems'ka-Kul'chyts'ka // *Naukovi zapysky. Seriya: Movoznavstvo.* – 2004. – 1 (11). – S. 153–157.
4. *Dems'ka-Kul'chyts'ka O.* Korpusna retseptsiya tekstu [Corpus reception of a text] / O. Dems'ka-Kul'chyts'ka // *Naukovi zapysky. Ser. Filolohichni nauky.* – 2010. – T. 111. – S. 3-6.
5. *Zhukovs'ka V. V.* Vstup do korpusnoyi lnhvistyky [Introduction to Corpus Linguistics]: navch. pos. / V. V. Zhukovs'ka. – Zhytomyr : Vyd-vo ZHDU im. I. Franka, 2013. – 142 s.
6. *Zakharov V. P.* Korpusnaya lingvistika [Corpus Linguistics] : uch.-metod. pos. / Viktor Pavlovich Zakharov. – SPb., 2005. – 48 s.
7. *Kadykova A. G.* Chasti tela v russkom yazyke i v russkoy kul'ture: priznak "tsvet" [Parts of the body in the Russian language and in Russian culture: a sign "color"] / A. G. Kadykova, G. Ye. Kreydlin // *Vestnik RGGU (Moskovskiy lingvisticheskiy zhurnal).* – M. : Izdatel'skiy tsentr RGGU, 2010. – № 9/52. T. 12. – S. 47–64.
8. *Karpilovs'ka YE. A.* Vstup do prykladnoyi lnhvistyky: komp'yuterna lnhvistyka [Introduction to Applied Linguistics: Computer Linguistics]: Pidruchnyk / YE. A. Karpilovs'ka. – Donets'k : TOV "Yuho-Vostok, Ltd", 2006. – 188 s.
9. *Komp'yuternaya lingvistika i intelektual'nyye tekhnologii [Computer linguistics and intellectual technologies]: po materialam yezhegodnoy Mezhdunarodnoy konferentsii "Dialog": v 2 t.* – M. : Izd-vo RGGU, 2012. – Vyp. 11 (18): T. 1: Osnovnaya programma konferentsii. – 762 s.
10. *Kreydlin G. Ye.* Leksikografiya zhestov i ikh nominatsiy (slovari i bazy dannykh) [Lexicography of gestures and their nominations (dictionaries and databases)] / G. Ye. Kreydlin // *Sovremennaya Baza dannykh "Telo i telesnost' v yazyke i kul'ture": mater. VII Mezhdunar. shkoly-seminara.* – Ivanovo, 2007. – S. 17–19.
11. *Plungyan V. A.* Korpus kak instrument i kak ideologiya: o nekotorykh urokakh sovremennoy korpusnoy lingvistiki [Corpus as an Instrument and as an Ideology: On Some Lessons of Contemporary Corpus Linguistics] / V. A. Plungyan // *Russkiy yazyk v nauchnom osveshchenii.* – 2008. – № 2 (16). – S. 7–20.
12. *Plungyan V. A.* Pochemu sovremennaya lingvistika dolzhna byt' lingvistikoy korpusov? [Why modern linguistics should be the linguistics of corpiuses?]: publichnaya lektsiya, pročitannaya 01.10.2009 [Elektronnyy resurs] / V. A. Plungyan. – 2009. – Rezhim dostupa : <http://www.polit.ru/lectures/2009/10/23/corpus.html>.
13. *Rykov B. B.* Pragmatically orientirovanny korpus tekstov [Pragmatically oriented corpus of texts] / V. V. Rykov // *Tverskoy lingvisticheskiy meridian.* – 1999. – Vyp. 3. – S. 89–96.
14. *Susov I. P.* Istoriya yazykoznaniya [History of linguistics] / Ivan Pavlovich Susov. – M. : AST. Vostok-Zapad, 2006. – 295 s.
15. *Shirokov V. A.* Korpusna lingvistika [Corpus linguistics] / V. A. Shirokov, O. V. Bugakov, T. O. Gryaznukhina ta in. – K. : Dovira, 2005. – 471 s.
16. *Shmelev A. D.* YAzykovyye fakty i korpusnyye dannyye [Language facts and corpus data] [Elektronnyy resurs] / A. D. Shmelev. – Rezhim dostupa : <http://ruscorpora.ru>.
17. *Kennedy G.* Collocatios: Where grammar and vocabulary teaching meet / K. Kennedy // *Language teaching methodology for the nineties.* – Singapore : RELC Anthology, 1990. – Series 24. – P. 215–229.
18. *Kennedy G.* Introduction to corpus linguistics / G. Kennedy. – Harlow, Essex : Longman, 1998. – 315 p.
19. *Leech G.* Introducing corpus annotation / G. Leech // *Corpus Annotation: Linguistic Information from Computer Text Corpora.* – Addison Wesley Longman, 1997. – P. 1–19.

20. MacEnery T. Corpus Linguistics: Method, Theory and Practice / T. MacEnery, A. Hardie. – Cambridge University Press, 2012. – 294 p.
21. Sinclair J. Corpus, Concordance, Collocation / J. Sinclair. – Oxford : Oxford University Press, 1991. – 137 p.

Королёва А. В. Принципы разработки Базы данных “лингвоантропогенез”: концепция, структура и содержание.

В статье представлена концепция разработки Базы данных по проблематике лингвоантропогенеза, которая будет положена в основу создания “Романо-германо-славянского корпуса научных оригинальных текстов по лингвоантропогенезу”. Раскрыты принципы работы Базы данных, основанные на признаковых критериях осуществления разметки собранного массива текстов, охарактеризованы ее внутренняя структура и содержание, показаны информационные возможности. Отмечено, что принципиальным преимуществом разрабатываемой Базы данных является ее открытость, которая заключается в способности системы к пополнению новыми данными.

Ключевые слова: лингвоантропогенез, База данных, корпус текстов, открытая система, корпусная разметка.

Korolyova A. V. Principles for “Linguoanthropogenesis” Database Development: Concept, Structure and Content.

The article represents the concept of a Database development based on the issues of linguoanthropogenesis, which will become fundamentals for the creation of the “Romano-Germanic-Slavic Corpus of Scientific Authentic Texts of Linguoanthropogenes”. The principles of work of the Database, based on the sign criteria for marking the collected text array, have been described, its internal structure and content have been characterized, its informational possibilities have been shown. It has been noted that the main advantage of the developed Database is its openness, which consists in the ability of the system to replenish the new data.

Keywords: linguoanthropogenesis, Database, corpus of texts, open system, corpus layout.

УДК 81“20”

Кравцова Ю. В.
Национальный педагогический университет
имени М. П. Драгоманова

НОВЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ЛИНГВИСТИКИ XXI ВЕКА: АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

В статье представлен краткий аналитический обзор новых направлений лингвистики XXI в. – лингвоконцептологии, лингвоперсонологии и лингвометафорологии, у которых постепенно формируется теоретико-методологическая база и категориально-терминологический аппарат, накапливается эмпирический материал. Однако многие теоретические положения требуют неоднократного научного осмысления, обобщения и систематизации, а терминология нуждается в уточнении и унификации. На основе анализа ключевых публикаций в каждой из рассматриваемых областей лингвистики изложены актуальные проблемы и предпринята попытка прогнозирования динамики их развития.

Ключевые слова: лингвоконцептология, концепт, лингвоперсонология, языковая личность, лингвометафорология, метафора.

Лингвистические исследования XXI в., осуществляемые в русле антропоцентризма, отличаются глобализацией в решении различных проблем – интегративным рассмотрением языковых процессов и явлений, корпусным подходом к изучению языковых фактов, детальным анализом отдельных фрагментов языка, масштабностью разного рода обобщений.